

A., kit a madárra TSCHUSI v. SCHMIDHOFFEN tett figyelmessé, azzal a kéréssel fordult intézetünk-höz, hogy neki a bőr kiadása, vizsgálat céljából kieszközöltessék. Ennek a kívánságnak azonban nem felelhetünk meg, minthogy a præparatum már rossz.

A madár azonban újabb vizsgálat alá került, mely alkalommal kitünt, hogy nem kereszteződés esete forog fenn, hanem a fürjnek egy sötétbarna példányáról van szó, melyet VERRAUX és DES-MURS «*Synoicus lodoisiae*» néven említenek, ellenben a British Museum katalogusa XXII. kötetében a *Coturnix* és csillag alatt így jellemez: «Is unquestionably merely a dark form of the common Quail». Ezt közöltük SUCHETET úrral, ki köszönő levelében egyúttal azt is megemlíti, hogy a dr. MADARÁSZ úr által vele közölt *Anas boschas* L. × *Spatula clypeata* L. állítólagos kereszteződése sem vált be. Ezredéves kiállításunk számos más érdekes dolgain kívül, Torontálmegeye csarnokában tekintélyes ornithologiai anyag is gyűlt össze, közötté a fürjnek egy halvány chlorochroismus és egy fiatal, igen szép «*Synoicus*» példánya. Mindkét madár a kiállító dr. MIHÁLOVITS ÖDÖN nagy-beckereki árvaszéki elnök úr szíveségéből a Központ tulajdonába ment át, a «*Synoicus*» alakra pedig a következő tudósítást vettük tőle: «E fürjet 1895. szept. 11-én, vonulás idejében löttem. Egy azon helyről egymásután 5—6 db. röppent fel, közülök két lövésre kettő esett. Az egyik egészen rendes színű, a másik azonban szokatlannul sötét volt. Minthogy a madarak fiatalok és egyazon helyről keltek, azt hiszem, hogy egy költésből is valók».

Ennek az állításnak mindenesetre megvan az alapja, s igazolhatja azt a véleményt, hogy a kérdéses sötét madár, a közönséges fürjnek csak színbeli eltérése.

Hirundo rustica L. novemberben. Tisztelt munkatársunk, GYULAI GAÁL GASZTON úr, 1896 november hó 5-ikén arról értesít, hogy novemb. 4. és 5-ikén Kővágó-Órsnél, P.-Császtán, délután 2 és 3 óra között a szőlők fölött egy füsti fecskét látott elsuhogni. Ez a késői előjövétel a rendkívül tartós és szép őszi időjárásnak tulajdonítandó és újabb bizonyítéka a madárvonulás

Aquila. III.

Tschusi von Schmidhoffen aufmerksam gemacht, wandte sich Herr M. Suchetet an unser Institut, mit der Bitte, ihm den Balg behufs Untersuchung zu vermitteln, welchem Wunsche nicht entsprochen werden konnte, weil der Balg schlecht präpariert ist; derselbe wurde jedoch einer neueren Prüfung unterzogen, wobei es sich herausstellte, daß es sich hier nicht um eine Hybride, sondern um eine dunkle, braune Form der Wachtel handelt, welche Verreaux und Des-Murs als «*Synoicus lodoisiae*» anführen, der Katalog des British-Museums, Vol. XXII, dagegen sub *Coturnix et stella* wie folgt kennzeichnet: «Is unquestionably merely a dark form of the common Quail». Dieses Resultat wurde Herrn Suchetet mitgeteilt, welcher sodann in seinem Dankschreiben beifügt, daß sich auch die, von Dr. J. v. Madarász als *Anas boschas* × *Spatula clypeata* ihm mitgetheilte angebliche Hybride, nicht bewährt. Außer anderen interessanteren Sachen, brachte nun unsere Millenniums-Ausstellung im Pavillon des Comitates Torontal ein ansehnliches ornithologisches Materiale, darunter einen blassen Chlorochroismus und eine sehr schöne «*Synoicus*»-Form der Wachtel, u. zw. ein junges Exemplar. Der Aussteller war Herr Dr. Edmund von Mihálovits, Waisenstuhl-Präsident zu Groß-Beckerek, der so gütig war, beide Wachteln der Centrale zu überlassen, u. zw. hinsichtlich der «*Synoicus*»-Form mit folgender Bemerkung: «Ich schoß diese Wachtel am 11. September 1895, die Wachteln befanden sich schon auf dem Zuge. Von ein und demselben Punkte flogen nacheinander 5—6 Wachteln auf, wovon ich mit einem Doppelschuß zwei Stück erlegte. Das eine Exemplar war ganz normal, das andere war abnorm dunkel. Da die Wachteln Junge waren und von demselben Punkte aufflogen, glaube ich, daß dieselben ein und demselben Neste entstammten.» Diese Vermuthung hat jedenfalls viel für sich und ist geeignet die Meinung, es sei diese dunkle Form bloß eine Farbenvarietät der gewöhnlichen Wachtel, zu bekräftigen.

U. D. C.

Hirundo rustica im November. Unser verehrter Mitarbeiter, Herr Gaston Gaál de Gyula theilt uns unterm 5. November 1896 mit, daß er am 4. und 5. November auf P.-Császtá, bei Kővágó-Órs, Nachmittags zwischen 2—3 Uhr, über die Weingärten eine Rauchschwalbe dahinstreifen sah. Dieses späte Vorkommen ist auf Rechnung des außergewöhnlich anhaltenden schönen

és időjárás közti szerves összefüggésnek. A földirati pozíció: é. sz. $46^{\circ} 50' 30''$ a Balaton nyugoti partján, a mi körülbelül a keleti hosszúsági (Ferro) $35^{\circ} 16' 10''$ alá esik.

A délamerikai *Myopsittacus monachus* Bodd. Magyarországon.

ERTL GUSZTÁV m. kir. erdőmester úr folyó év márcziusában az említett nevű papagályt a következő levél kíséretében küldte be meghatározás végett a M. O. K. főnökének: «A mellékelt madarat Csanádmegyében Apátfalva és Nagylak közt, a Töviskési kincstári pusztán 1885. évi augusztus végével löttem ki egy három tagból álló csoportból, mely épen a Maroson akart átrepülni. A papagályt megmutattam az ott foglaltoskodó gulyásnak, a ki aztán elmondta, hogy ilyen madarak már néhány hete tartózkodnak azon a tájon s a bogáncs magjával élnek, a mi tényleg be is bizonyult a præparálás alkalmával, mert a madár gyomrában lehámozott bogáncsmagon kívül más tápanyagot nem találtam».

Arra a kérdésre, hogy a madár mikép kerülhetett hozzánk, a főnök felelete az, hogy a papagály alkalmasint valamelyik madárkereskedés küldeményéből szabadult el, mint pl. az ausztráliai fekete hattyú egy példánya, mely Barsmegyében tartózkodott, vagy mint az a kakadu, a mely Fertő nádasából került meg.

M. O. K.

Herbstwetters zu sehen und ist ein neuer Beweis für den organischen Zusammenhang zwischen Vogelzug und Witterung. Die geographische Position ist $46^{\circ} 50' 30''$ n. B. am Westufer des Balaton, d. i. beiläufig $35^{\circ} 16' 10''$ östlicher Länge von Ferro.

Der südamerikanische *Myopsittacus monachus* Bodd. in Ungarn erlegt.

Herr Gustav Ertl, kön. Forstmeister, sandte den genannten Papagei im März d. J. mit Beifügung folgenden Briefes zur Determinirung dem Chef der U. O. Centrale ein: «Den Vogel erlegte ich aus einer drei Köpfe zählenden Schaar Ende August 1885 in der Töviskéser ärarischen Puszta, zwischen Apátfalva und Nagylak im Csanáder Comitate. Die Vögel waren eben im Begriffe den Marosfluß zu überfliegen. Als ich den Papagei dem daselbst angestellten Hirten vorwies, erzählte dieser, daß solche Vögel schon seit Wochen in der Gegend vorkommen und sich mit Distelsamen ernähren. Letzteres erwies sich beim Präparieren als wahr, da ich im Magen des Vogels außer geschälten Distelsamen nichts Anderes fand.»

Auf die Frage, wie der Vogel in unsere Gegend gelangte, antwortete der Chef, daß der Papagei wahrscheinlich aus der Sendung irgend eines Vogelhändlers entflo, wie auch das eine Exemplar des australischen schwarzen Schwanes, der sich im Barser Comitate aufhielt, oder jener Kakadu, der im Röhrichte des Neusiedler-Sees erlegt wurde.

U. O. C.

INTÉZETI ÜGYEK. — INSTITUTS-ANGELEGENHEITEN.

A hasznos és káros madarokról szóló munka, mint a hogy azt már az «Aquila» 1896-iki kiadásának I. és II. füzetében említettük volt, csakugyan meglesz s a kir. Földmívelésügyi Miniszterium e célra 31,600 forintot irányoz elő. A magas Miniszterium a megbizást illetőleg a kir. m. Természettudományi Társulat eljárását tette magáévá. A körülbelül 40 nyomtatott ivre terjedő szöveg megírását chernelházi CHERNEL ISTVÁN úrra bizzák, ki ennek fejében 2000 frt megbizatosi díjat nyer, azonfelül, ha a szöveg beválik, minden nyomtatott iv után 40 forint tiszteletdíjat s a munkából 30 példányt. A mű illusztrálását NÉCSEY ISTVÁN festőművész

Das Werk über nützliche und schädliche Vögel kommt, wie schon im Heft I, II 1896 des «Aquila» angedeutet wurde, zu Stande und werden für dasselbe seitens des kgl. Ministeriums für Ackerbau 31,600 fl. präliminirt. Das hohe Ministerium hat hinsichtlich der Betrauung den Vorgang der königl. ung. Naturwissenschaftlichen Gesellschaft adoptirt. Sonach wird Herr Stefan Chernel v. Chernelháza mit dem Texte, welcher circa 40 Druckbogen stark sein soll, betraut und erhält ein Betrauungshonorar von 2000 fl.; falls der Text entspricht, per Druckbogen 40 fl. extra und 30 Exemplare des Werkes. Mit den Illustrationen wird Maler Herr Stefan v. Nécseny betraut. Es sind 36—40 Aquarell-